

КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА
ШЕВЧЕНКА

ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

УКРАЇНСЬКЕ ГЕОГРАФІЧНЕ ТОВАРИСТВО

Матеріали

IV Всеукраїнської науково–практичної конференції

«СУЧАСНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ СУСПІЛЬНОЇ
ГЕОГРАФІЇ»

16 -18 жовтня

КИЇВ – 2014

УДК 911.3(477)(082)

ББК 65.04(4Укр)я43

С91

Рекомендовано до друку вченою радою географічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка протокол №8 від 13 жовтня 2014 року.

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ:

Олійник Я.Б., академік АПН, д.е.н., проф. (головний редактор).

Бейдик О.О., д.г.н., проф.

Гладкий О.В., д.г.н., проф.

Запотоцький С.П., д.г.н., проф.

Іщук С.І., д.г.н., проф.

Любіцева О.О., д.г.н., проф.

Мезенцев К.В., д.г.н., проф.

Смирнов І.Г., д.г.н., проф.

Тиква Л.М., (відповідальний секретар).

С91 Олійник Я.Б.

Матеріали IV Всеукраїнської науково-практичної конференції «Сучасні проблеми розвитку суспільної географії»: [матеріали конференції] / Я.Б. Олійник – Київ: Видавництво «Альфа-ПК», 2014. – 158 с.

ISBN 978-966-1670-22-7

Матеріали збірника присвячені теоретико-методологічним засадам, проблемам розвитку суспільної географії в Україні. Розраховано на географів, фахівців, що цікавляться розвитком суспільної географії.

УДК 911.3(477)(082)

ББК 65.04(4Укр)я43

ISBN 978-966-1670-22-7

© Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2014

© Я.Б. Олійник, 2014

СЕКЦІЯ 3

СОЦІАЛЬНІ ТА ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА

Негіша О.В., ст. викл., Прохорова Л.А., к.геол.н., доц.,
Зав'ялова Т.В., ст. викл.,
Мелітопольський державний педагогічний університет імені
Б.Хмельницького

КРАЄЗНАВЧА РОБОТА СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКОЛАХ

Краєзнавча робота є одним з основних видів позакласної роботи в загальноосвітніх школах. Методика її проведення не є новою для студентів-географів. Навчальні практики фізико-географічного, економіко-географічного та біологічного циклів дозволили опанувати їм методами польових досліджень. У курсі методики навчання географії вони набули знань та вмій, які допоможуть організувати краєзнавчу роботу в школі, познайомилися із краєзнавчим принципом навчання географії, знають, які матеріали місцевої природи та економіки треба зібрати, як їх опрацювати і оформити для реалізації краєзнавчого принципу. На педагогічній практиці студент здобуває досвід краєзнавчої роботи зі школярами. Студентові насамперед необхідно ознайомитися із планом краєзнавчої роботи вчителя географії, на основі якого скласти свій план як одного з розділів позакласної роботи. Краєзнавча робота може проводитися в період педагогічної практики, насамперед безпосередньо в школі: підготовка до екскурсій і походів, оформлення зібраного географічного матеріалу, підготовка і проведення позакласних заходів краєзнавчого характеру.

Студенти, включаючись у шкільну краєзнавчу роботу, можуть допомогти вчителю географії і школярам упорядкувати матеріали, зібрані під час екскурсій і походів – колекції мінералів та гірських порід, гербарії, креслення, замальовки, описи відслонень, кар'єрів, балок та ін. Ці матеріали можуть бути оформлені у вигляді тематичних альбомів, вітрин краєзнавчого музею (або геологічного куточку), виставок.

Студенти-практиканти можуть також підготувати і провести окремі заходи краєзнавчого характеру: заняття краєзнавчого гуртка, бесіду, конференцію, краєзнавчий вечір, брейн-ринг, олімпіаду. Можна запропонувати учням такі теми: «Клімат і кліматичні ресурси нашого краю», «Охорона природи нашого краю», «Наш край сьогодні й завтра» та ін. Наприклад, по темі «Клімат і кліматичні ресурси нашого краю» можна підготувати такі доповіді: «Позитивні риси клімату нашої області, їх використання», «Несприятливі для населення і господарства риси клімату, способи боротьби з їхніми наслідками», «Боротьба із забрудненням повітряного басейну в нашому місті (селищі)». З доповідями можуть

виступити не тільки учні. Великий інтерес у школярів викличе виступ фахівця - метеоролога і кліматолога. Вони можуть розповісти про зміни клімату рідного краю за останнє сторіччя, про нові методи вивчення атмосфери та ін. Можна розробити і вікторину «Чи знаєш ти свій край?», яка може завершити будь-який захід краєзнавчого характеру.

Екскурсії й походи. Період педагогічної практики IV курсу (січень, лютий) для проведення екскурсій у природу найменш зручний. Але в цей час можливі екскурсії на метеостанцію, у зоопарк або в ботанічний сад, у краєзнавчий музей, на підприємства, об'єкти природно-заповідного фонду і деякі інші об'єкти, які мають інтерес для географічного вивчення.

На педагогічній практиці V курсу (вересень, жовтень) можлива організація одно-, дводенного краєзнавчого походу. Маршрут і зміст походу слід погодити із вчителем, ретельно відробити, підготувати учнів як у науковому, так і в організаційному плані.

Екскурсії й походи по рідному краю мають на меті – навчити учнів застосовувати теоретичні знання та уміння, отримані в шкільному курсі географії, для спостереження й пояснення природних і господарських явищ свого краю, поглибити знання учнів про природу, населення та економіку свого краю, розвинути вміння користуватися різними методами географічних досліджень (спостерігати навколишню природу й життя людей, проводити польові дослідження, отримувати необхідні відомості при відвідуванні краєзнавчого музею, метеостанції, заповідника, промислового й сільськогосподарського підприємства і інших об'єктів, при розпитуванні місцевого населення, у плановому й статистичному відділах, місцевих радах самоврядування, розвинути інтерес учнів до рідної природи і проблем її раціонального використання й охорони, до питань господарського і культурного розвитку у своєму районі, виховати фізичну витривалість, почуття дружби, взаємодопомоги. Ці цілі уточнюються стосовно до конкретного географічного об'єкту, який є предметом відвідування та краєзнавчого вивчення.

Кобилін П.О., асп.,
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

ФАКТОРИ РОЗВИТКУ СОЦІАЛЬНОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ХАРКІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

Соціальна інфраструктура є однією із складових господарства регіону, що здійснює виховання підростаючого покоління, створює оптимальні житлово-комунальні та побутові умови життя населення, сприяє довголіттю та підтриманню здоров'я населення, гарантує соціальну захищеність всіх груп населення тощо. Для оцінки впливу загальних чинників формування і розвитку соціальної інфраструктури у районах Харківської області використовувався факторний аналіз на основі 73 показників, використовуючи метод головних компонент та варимаксне

У М. КИЇВ: ГЕОГРАФІЯ ЛОКАЦІЙ ПРОЕКТУ.....	82
<i>Мельничук А.Л., Гаврилюк О.К., Тишкевич Б.І.</i> МЕТОДИКА КОМПЛЕКСНОЇ ОЦІНКИ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ.....	84
<i>Гулейчук І.Ю.</i> «ОЦІНКА МОЖЛИВОСТІ ВИНИКНЕННЯ НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЙ ТА УПРАВЛІННЯ НАДЗВИЧАЙНИМИ СИТУАЦІЯМИ» ЯК ОСНОВНИЙ ОСВІТНІЙ КУРС НА ПРИРОДНИЧИХ ФАКУЛЬТЕТАХ В ЄВРОПІ ТА США.....	85
<i>Гнатюк О.М.</i> АНАЛІЗ НАУКОВОГО ДОРОБКУ ЩОДО ПІЗНАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ.....	87
<i>Серга Т.О.</i> ФУНКЦІОНАЛЬНА СТРУКТУРА БУДІВЕЛЬНО-ІНДУСТРІАЛЬНОГО КОМПЛЕКСУ УКРАЇНИ ЗА ВИДАМИ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ.....	89
<i>Лимарь Т.В.</i> ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ РІЧКОВОГО ТРАНСПОРТУ РЕГІОНУ (НА ПРИКЛАДІ ПАТ «КРЕМЕНЧУЦЬКИЙ РІЧКОВИЙ ПОРТ»).....	90
<i>Кича А.С.</i> ОСОБЛИВОСТІ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ СТРУКТУРИ ПРОМИСЛОВОСТІ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ.....	92
<i>Сімонова А.Ю.</i> ТЕРИТОРІАЛЬНА ОРГАНІЗАЦІЯ БАНКІВСЬКИХ УСТАНОВ М. КИЄВА ЯК ПІДСИЛЮЮЧИЙ ФАКТОР ЕФЕКТИВНОСТІ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ.....	94
<i>Пильгун А.О.</i> ГЕОГРАФІЯ ЗОВНІШНЬОЇ ТОРГІВЛІ ТОВАРАМИ ВЕЛИКОБРИТАНІЇ.....	96
<i>Михайленко Н.М., Михайленко Т.І.</i> АНАЛІЗ БІОКЛІМАТИЧНИХ ЧИННИКІВ ЯК УМОВИ РЕКРЕАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНСЬКИХ КАРПАТАХ.....	99
<i>Майстер А.А.</i> ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ГОСПОДАРСЬКОГО ОСВОЄННЯ ТЕРИТОРІЇ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ В 1921–1939 РР.....	101
<i>Федюк О.М.</i> ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В УКРАЇНІ НА ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ.....	103
<i>Капустяний О.О.</i> СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ ЕНЕРГОЗБЕРІГАЮЧОГО ШЛЯХУ РОЗВИТКУ ЗАЛІЗНИЧНОГО ТРАНСПОРТУ В УКРАЇНІ.....	105
<i>Ковальова К.І., Саркісов А.Ю.</i> ОСОБЛИВОСТІ СУЧАСНИХ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ.....	107
<i>Тиква Л.М., Тиква В.М.</i> ФУНКЦІОНУВАННЯ АГРОХОЛДИНГІВ ЯК ЧИННИК ТРАНСФОРМАЦІЇ СІЛЬСЬКОГО РОЗСЕЛЕННЯ.....	109
<i>Усик Б.В.</i> ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПАЛИВНО-ЕНЕРГЕТИЧНОГО КОМПЛЕКСУ ПІВНІЧНО-СХІДНОЇ УКРАЇНИ В КОНТЕКСТІ ЗМІНИ ЗАГАЛЬНОДЕРЖАВНОЇ ЕНЕРГЕТИЧНОЇ ДОКТРИНИ.....	111
<i>Руднсва М.Г.</i> УСТРИЧНІ ФЕРМИ ФРАНЦІЇ – ОБ'ЄКТИ ГАСТРОНОМІЧНОГО ТУРИЗМУ.....	112

СЕКЦІЯ З СОЦІАЛЬНІ ТА ГЛОБАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ЛЮДСТВА

<i>Непша О.В., Прохорова Л.А., Зав'ялова Т.В.</i> КРАЄЗНАВЧА РОБОТА СТУДЕНТІВ ПІД ЧАС ПРОХОДЖЕННЯ ПЕДАГОГІЧНОЇ ПРАКТИКИ В ЗАГАЛЬНООСВІТНІХ ШКОЛАХ.....	114
--	-----